

משלושה יוצא אחד

מאת: מיה אור
צילום: עוזי פורת

תכנון: אדריכלים רונית ברקול ולוסיאנו סנטנדראו,
SaaB Architects
פרויקט: תכנון ועיצוב בית פרטי
אתר: saab-arc.com

את המשפט השגור במשחק הילדים "משלושה יוצא אחד", אפשר להחיל גם על הבית שתכננו האדריכלים רונית ברקול ולוסיאנו סנטנדראו, אך במשמעות מנוגדת: אף אחד לא יוצא מהמשחק, נהפוך הוא- שלושה מבנים נפרדים מתאחדים לבית אחד

1 - חזית קדמית: שניים מתוך שלושה מבני הבית, המאופיינים בתצורה אייקונית-קלאסית ומקושרים זה לזה באמצעות מערכת כניסה אוורירית מזכוכית כסופה. כל מבנה מייצג אגף מגורים והרכב החומרי משלב חיפוי טיח, פלדה, זכוכית ואלומיניום. פרט מעניין מעל החלונות: קורות פלדה הסוגרות על חזית ארגזי התריסים, מעניקות גישה אליהם מבחוץ, ומתקבלות כפרשנות עכשווית של כרכובים מסורתיים. מערכת כניסה: "נילסן".

נינוחה ונדיבה, והרעיון היה ליצור מערך "מתחמי", סגור יחסית כלפי הרחוב וחשוף בצדו האחורי הפונה לגינה. מסבירים האדריכלים **רונית ברקול ולוסיאנו סנטנדראו** את הקונספט שטוו לתכנון הבית השוכן בסביבה כפרית. הרעיון ה"מתחמי" נרקם משלושה גושים מבניים המקושרים זה לזה באמצעות מפרקים ובאופן העמדתם מייצרים תצורת ח' החובקת פטיו פנימי-חיצוני.

מבט ראשון מהחוץ, נראה שהמבנים משופעי הגגות ומחופי הרעפים אינם חורגים מנופו השלו של הרחוב הוותיק והירוק, ורק כשניצבים היישר מולם מתחוויר שסיפורם שונה- המבנים, שתצורתם האייקונית-קלאסית מזכירה ציורים נאיביים של ילדים, הם, למעשה, שלושה מבנים/גושים המרכיבים "שלם" אחד, בית אחד. "המגרש הגדול שיועד לבנייה (1900 מ"ר), אפשר פרישה

ברקול וסנטנדראו: "הפירוק לאגפים" מרכז את ממד הגודל ומשמר קנה מידה נעים בכל אגף ואגף, ולמרות שבמהותו פירוק מתקשר בד"כ עם הפרדה, השקיפות שהיא חלק ממנו מהווה כאן אמצעי לשמירת קשר.

חזית אחורית, מבט מכיוון המדשאה: שלושת המבנים מתכנסים סביב פטיו, השקיפות מאפשרת קשרי עין ישירים מחוץ לפנינים ולהפך, והארוכה המחופה לבני פירוק אפורות בדומה לחלל הפנים מחודדת את הקשר בין שני המרחבים. רחבה מרוצפת אבן מקורה בפרגולה המשלבת קונסטרוקציית פלדה ויריעות במבוק.

המסגרת החומרית בכלל אזורי החלל אחידה וקוהרנטית, והקונספט המבני מוכיח את עצמו במבטים ארוכים ובקשרי עין ישירים השזורים בו כמוטיב משמעותי

1-2 חלל המגורים השוכן במבנה שניצב לרחוב: עטוף בפתחים ויציאות אל החוץ, והפתח הגדול בחזיתו מהדהד בתצורתו את זה שבחזית הקדמית. ארובת הקמין מחופה בלבני פירוק אפורות ומתנשאת עד מעבר לגובה הגג.

האייקונית של הבתים משמרת את הפשטות המיוחסת לה, ולצד רעפי הגגות משלבת חיפוי טיח אפור, שימוש בקורות פלדה, ומסגרות אלומיניום בגון אפור גרפיט המותקנות בפתחים. מיקומי הפתחים וגודלם נגזרו מהפונקציות השונות שמכיל כל גוש, וכך, למשל, האגף המכיל את החללים הציבוריים (מטבח, סלון ופינת אוכל) "מסגיר" את היותו כזה עם פתח חזיתי גדול המתנשא עד גובה הגג ועוקב אחר צורתו המשופעת. בגושים האחרים, הפתחים הם בעיקר פתחי חדרים אנכיים וגדולים למדי, ופרט מעניין ששולב מעל חלקם העליון הן קורות פלדה, שאינן אלא החזיתות הסוגרות על ארגזי התריסים המוצנעים מאחוריהן.

"באורח זה" מוסיפים ברקול וסנטנדראו "כלפי הרחוב נוצר מופע מבני מאופק, שמגלם חבירה למרקם הסביבתי, ובתוך הבית פנימה הוא הופך למופע שקוף המדגיש קשרי חוץ פנים ואף משרת חלוקת חלל מותאמת לפרוגרמה שהציגו הדיירים: כל גוש הוא, למעשה, אגף, כאשר הפטיו השקוף הממוקם במרכז המרחב מייצר קשרי עין ישירים בין אגף לאגף, כמו גם עם הגינה והבריכה שבחזית האחורית". בתוך כך, אגף אחד מכיל את החללים הציבוריים, אגף שני את אזור החדרים, ואגף נוסף את יחידת ההורים, כאשר פרקי החיבור ביניהם משמשים כחללי מעבר ו/או אזורי שרות. המעטפת

בעמוד זה:
 1 - המטבח הממוקם בקדמת החלל, ופינת האוכל הממוקמת לצדו במרחב ייעודי כעין חדר לכל דבר. ריצוף באריחי גרניט פורצלן גדולים באפור כהה, תקרה משופעת בנויה מקורות עץ המלוק שגוונו בצביעת ווש בהירה, וגופים שקועים ומתכווננים מלווים את החלל לכל אורכו תוך יצירת מקצב מדויק ונעים לעין..

בעמוד שמאל:
 2 - שקיפות כאמצעי המחבר בין המבנים/אגפים: מבט מאזור המטבח חוצה את הפטיו ומגיע עד אגף ההורים שבמהנה השלישי.
 3 - מבט מפינת המשפחה הממוקמת בעומק אגף הילדים אל עבר אגף הסלון. חלל המעבר זורם במקביל לפטיו ומדגיש קשרי פנים חוץ.

2 |

1 |

3 |

צילום: אדר' לוסיאנו סנטנדראו

גובהו של הגג ותצורתו, והתקרה המשופעת בנויה מקורות עץ המלוק שגוונו בצביעת ווש בהירה. בחלקו הקדמי ממוקם המטבח, ובמקביל אליו, כמו בתוך חלל משנה הבולט ממתארו המלבני של המרחב הציבורי, ממוקמת פינת האוכל. ברקול וסנטנדראו: "פינת אוכל מוגדרת ואינטימית הייתה אחת מדרישות הפרוגרמה, ועל כן הקצינו לה מרחב ייעודי, כעין חדר לכל דבר המסתעף מהחלל המרכזי" בעומק החלל ממוקמת פינת הישיבה, ובחזיתו השקופה, שתוכננה כחד צורני לפתח הגדול שבחזית הקדמית, משתלב עמוד קונסטרוקטיבי רחב מחופה בלבני פירוק אפורות, המתנשא לכל גובהו ומשמש כארובת קמין. תכנון תאורת החלל היווה, לדברי ברקול וסנטנדראו, אתגר, הן בשל גובהו, והן בשל תקרת העץ ה"בולעת" החזרי אור, והפתרון לכך התקבל באמצעות התקנת שני טורים של גופים שקועים ומתכווננים משני עברי חלקו העליון של החלל. תכנון מיקומם, שנעשה בקפידה בהתייחס לקורות העץ ותוך הותרת מרווחים שווים ומדויקים, יצר מקצב מסודר אשר מעבר להענקת תאורה כללית משביעת רצון מקנה מראה נעים מאד לעין, ובנוסף שולבו בחלל שני גופים דקורטיביים מרשימים: מעין צלחת עגולה וגדולת מידות המשתלשלת מעל פינת הישיבה, כמו נטויה על צדה ונראית כמרחפת, וגוף בתצורת גליל מאורך כליווי עילי ליחידת הכיור הארוכה.

תכנון זה "העביר" את פתח הגישה אליהם מהפנים אל החוץ, ונוכחותן המקורית של קורות הפלדה מעשירה את פני המעטפת כסוג של פרשנות עכשווית לכרכובים מסורתיים. נוכח נתוני השטח הנדיבים שסיפק המגרש, העמדת הבית עליו נעשתה תוך יצירת תהליך כניסה מכובד, ואת החיבור בין הגוש הציבורי הניצב לרחוב לבין גוש החדרים המקביל לרחוב, מייצרת מערכת כניסה מרשימה עשויה זכוכית מוסכסת ומעוצבת בחלוקה לפנלים אופקיים. עם פתיחת הדלת הופך הממד האווירי של הזכוכית לכדי שקיפות מלאה, כאשר הפטיו המשתרע נכחה, תחום בויטרינות ובפתחים, חושף את המבט עד הגינה האחורית, ואגב כך מעניק הצצה גם לאגפי הבית השונים המצויים משני עבריו. המסגרת החומרית בכלל אזורי החלל אחידה וקוהרנטית- קירות לבנים וריצוף באריחי גרניט פורצלן גדולים (100X100) באפור כהה, והקונסטרוקציה המבני מוכיח את עצמו במבטים ארוכים ובקשרי עין הישירים השזורים בו כמוטיב משמעותי ונשמרים למרות גודלו המשתרע על 290 מ"ר. ברקול וסנטנדראו: "הפירוק למבנים/אגפים "מרכז" את ממד הגודל ומשמר קנה מידה נעים בכל אגף ואגף, ולמרות שבמהותו פירוק מתקשר בד"כ עם הפרדה, השקיפות שהיא, למעשה, חלק ממנו, מהווה כאן אמצעי לשמירת קשר וזוויות מבט". מימין לכניסה ממוקם האגף הציבורי, בו נשמרו

צילום: אדר' לוסיאנו סנטנדראו

החזית האחורית בשעות החשיכה.

החדרים סוגרות דלתות אחידות ומסוגנות, גבוהות מעט מהרגיל ומעוצבות בתצורת פנלים אופקיים. על רקע המארג הנקי מודגשת נוכחות החוץ כחלק בלתי נפרד מהפנים, ובמרחב החיצוני, המטופל כעוד אגף בבית, מודגש הקשר באמצעות הלבנים האפורות, אשר כמו "יצאו" מחלל הפנים ומשמשות גם כאן לחיפוי צדה השני של הארובה. רחבת הישיבה הסובבת את האגף הציבורי בתצורת ר', מרוצפת באריחי אבן ומקורה בפרגולה המשלבת קונסטרוקציית פלדה ויריעות במבוק, ומעבר לה משתרעת מדשאה מטופחת שבתוכה "משובצת" הבריכה ככתם כחול. בדומה לחלל הפנים, שמכל פינה בו ניתן להישיר מבט אל החוץ, כך גם מרחבי הגינה ניתן להישיר מבט אל אגפי הפנים, ונראה שאת תחושת ההרמוניה והמקשה האחת שמייצר שילוב שלושת המבנים אפשר בהחלט להגדיר באמרה המוכרת על "השלם העולה על סך כל חלקיו". ■

מעבר לכך, שפת החלל נקייה, חפה מכל עומס מיותר, וכל שניתן להצנעה אכן הוצנע- בגומחות, ובתוך אלמנטים או פריטי ריהוט שתוכננו ייעודית להכלת פונקציות שונות, דוגמת מערכת הבידור ומסך הטלוויזיה ש"הושקעו" בתוך גומחות, או אלמנט בנוי שתוכנן להכלת המקרר ויחידות אחסון. הקשר הבין אגפי ניכר היטב מהחלל הציבורי באמצעות מבט החושף את מלוא אורכו של ציר המעבר אל עומק אגף החדרים, אשר זורם במקביל לפטיו. ציר נוסף, המצטלב עמו וזורם במקביל לדופן אחר של הפטיו, מוביל אל יחידת ההורים, כאשר נקודת המפגש ביניהם היא בסמוך לפינת טלוויזיה, שבמיקומה בין שני האגפים מהווה מעין צומת התמצאות. בנקודה זו הוטריונות התוחמות את הפטיו הן שקופות לחלוטין, ובכלל זה בפינת החיבור ביניהן, כך שתחושת הפתיחות והקשר עם החוץ מודגשים במיוחד ועוטפים את כלל המרחב. כמו באגף הציבורי, כך גם באגפים הפרטיים בולטים הניקיון והתכנון האינטגרלי, ועל כל